

בבוקר באוטובוס הראשון לחיפה, הופתעו לגלות, שכמעט ולא נגרם נזק, לא לעיר חיפה ולא למפרץ על מתקני הזיקוק והתעשייה. ההגנה האווירית, שהייתה פרושה על הכרמל, לא איפשרה לתוקפים להתקרב לחוף. דבר שהביא את גרינג להעיר, ש"חיפה מוגנת יותר טוב מלונדון".

פלאטו ניהל את בית הקפה גם כמסעדה, אם כי איני זוכר את היקף התפריט. אנשי צבא הזמינו, על פי, רוב סטייקים וצ'יפס, אך אני חושב שהוצע מבחר רחב יותר. שלוש או ארבע עובדות עמלו במטבח מאחורי הכיריים. את התפריט קבע מר פלאטו, כפי שנהג להחליט בכל פרט ופרט. כבר בשעה 5 בבוקר נכנס למטבח והכין את קומקום הענק של הקפה עבור אורחי ארוחת הבוקר: "את הקפה אני חייב לעשות בעצמי. אף אחד אחר לא יעשה את זה טוב מספיק עבורי". את עקרת הבית לא ראו במטבח ולעתים רחוקות במסעדה, במשך היום - לכל היותר בשעות הערב. לעתים קרובות לא חשה בטוב ושכבה במיטה. למבקרים ומכרים הסבירה, שלאחר שנים של עבודה קשה היא תשושה וסובלת ממחלה שמקורה ברחם. כך לפחות אמר לה רופאה המקומי ומטפלה הנאמן ד"ר וויידנפלד. הדוקטור היה ג'נטלמן מושלם ודיפלומט. הוא ניסה לרמוז לה, שהמילה רחם - hysta - מקורה במונח 'היסטריה' ושהיא, הגב' פלאטו, בריאה ושלמה ולא לוקה בדבר, פרט לעיסוק בעצמה. מה שלא מנע ממנה, בהיותה במיטה, לצלצל לאחת העובדות בשעת הלחץ, כשהמסעדה מלאה, בעניין של מה בכך. בני המשפחה רתחו - ושתקו.

לאחר ששינינו השגנו עבודה פחות או יותר קבועה, החלטנו לחפש מקום מגורים נוח יותר מהמכולה הקטנה. מחוג מכרים של ירמיאס הוצע לנו צריף פח בן חדר אחד גדול עם פינת מקלחת ושירותים להשכרה. מבפנים היה הצריף מצופה לבידים. חלונות קטנים מסביב דאגו לקצת תנועת אוויר בחודשי הקיץ. לבישול שימשה פתילייה. בעלי המבנה היו בני הזוג לילו והרברט הליצ'ר. הרברט ולילו היו זוג צעיר, צעירים מאיתנו, שעלו מגרמניה לנהרייה באמצע שנות ה-30 כבעלי אמצעים ובנו לעצמם בית בן 3 חדרים ומטבח, על מגרש של דונמים אחדים, שהיו מיועדים לעיבוד חקלאי. הצריף שימש להם כמגורים עד שהושלמה בניית הבית. איני יודע, מה היה מקצועו של הרברט, נדמה לי, שעבד בבניין. היה מטיפוסים הנפוצים בחברתנו, שנועדו, על פי הווייתם, לעסקים גדולים ולהכנסות גדולות. ומאחר והללו טרם התממשו, הועיל בטובו לעבוד בעבודות פשוטות, שאינן לרמתו האישית. לילו, בינתיים, השלימה את החסר בכך שהתיישבה על האופניים ואצה מרחוב לרחוב ומבית לבית לגבות מסים עבור המועצה. יש להניח, שגם שכר הדירה של הצריף היה סעיף לא מבוטל בתקציבם החודשי. היה להם בן בגיל שנתיים. לילו, שדברה גרמנית במבטא שבאבי, הייתה תמיד עליזה ובת צחוק. להרברט היו תמיד טענות על כל העולם.

השכנים של הליצ'ר, וכך גם שלנו, היו הזוג דויטש, גם הם גרמנים במוצאם. וולטר וחנה דויטש גרו בבית פשוט, ועיבדו את כל מגרשם כמשק חקלאי, כמתוכנן מלכתחילה. וולטר גם החזיק מספר חולבות בפחון-רפת רעוע והיה אחד מעמודי התווך של ספקי החלב בנהרייה. עם זאת גם היה חבר במועצה המקומית. וולטר דויטש היה איש משכיל, בעל לשון שנונה, שהכניס לו לראש להמשיך ולהישאר חקלאי - ויהי מה גם אם כי לא נראה שהחקלאות מכניסה לא יותר מקיום בדוחק. אישתו הייתה אישה נאה, גבוהה, שאספה את שיערה לכתר צמות כבד על ראשה. היא הייתה במקצת טיפוס מיסיונרי, מאוד שלוה ומאוד שקטה. שני פעוטות סבבו בין רגליה.

מעבר לאלה לא היה לנו חוג מכרים רחב - השתכרנו לקיומנו ותו לא. לא היה לנו כסף לבילוי בשעות הפנאי. נני המשיכה לעבוד חלקית בגנון של חנה ירמיאס ולעתים חלקית אצל פלאטו, במטבח וגם בהגשה בשבתות אחרי הצהריים. אני עצמי לא ראיתי הרבה תכלית לשחק את החצרן שם לאורך ימים, והתחלתי להתעניין בעבודה אחרת, מכניסה יותר. אלא שכזאת לא נמצאה כרגע. דובר על עבודות פיתוח בקנה מידה גדול של הצבא הבריטי בסביבה הקרובה. בנהרייה עצמה לא היה סיכוי לעיסוק אחר, אם כי פעם אחת זכיתי ביום עבודה בבניין הקולנוע, שהקים הקבלן שטרן בנהרייה. היה זה בדרך מקרה, כאילו מהרחוב; היה צריך לצקת את הגג, עבודה שלקחה את רוב שעות היום. הקולנוע לא היה גדול במיוחד וכך גם הגג - אך לרשות הקבלן עמדה רק מכונית בטון קטנה. בשעות אחרי הצהריים הסתיימה העבודה. היינו כולנו רעבים וצמאים - עבדנו כל היום כמעט ללא הפסקה. בעל הבית ורעייתו הופיעו